

gruppen Miljöfaktorer. Stockholm: Nationella Folkhälsokommittén; 1999.

28. US Preventive Services Task Force. Guide to Clinical Preventive Services: Second Edition. Baltimore, Md: Williams & Williams; 1996.
29. Arborelius E. Varför gör dom inte som vi säger?? Teori och praktik om att påverka människors levnadsvanor. Stockholm: Allmänmedicinskt utvecklingscentrum, Nordvästra sjukvårdsområdet i Stockholm; 1993.

Lättlästa och roande anekdoter om Linné

Läkaren Linné – Medicinens dubbla nyckel.

Nils-Erik Landell

Carlssons förlag 2004

1968-69 var jag amanuens i miljömedicin eller hygien som det hette på den tiden. Ämnet innehöll tekniska kunskaper t ex Pettenkofers kriterium för koldioxid i luft. Man lärde sig också bestämmelser för hälsovårdsnämnderna, om vattenrening och hantering av avfall. Men under dessa år i slutet av 60-talet låg i tiden – med en universitetsreform, ny medicinarutbildning, ny miljölagstiftning – också ökat intresse för miljöfrågor utanför hygienens traditionella områden. Av den anledningen bjöd jag in Lars-Erik Landell till kursen i hygien för att berätta om en modern miljömedicin. Landell hade då publicerat sina första skrifter om miljö och natur.

Snart 40 år och 40 böcker senare har jag haft nöjet att återse Landell i form av en Linné-biografi. Denna biografi handlar mest om Linnés intresse för medicin och hans verksamhet som läkare. Han

var faktiskt professor i Uppsala i medicin och hade en omfattande poliklinik i Stockholm. Linné förstod att skaffa sig mäktiga sponsorer och hade mycket nära kontakter med ledande politiker och med kungafamiljen. Genom dessa kanaler kunde han få ekonomin att snurra och få underlag för inköp av naturaliesamlingar och allahanda kuriosa från naturen runt om i världen och dessutom patienter till sin mottagning!

Även om Linné hade position och funktion som läkare var det ändå natur, växter och djur som dominerade hans intressen. Den i rubriken nämnda dubbla nyckeln hänvisar till ett av Linnés verk nämligen en läkarbok med mycket stark naturmedicinsk förankring. Signaturläran dominerade vid den tiden, så ock i Linnés verk. I *Clavis Medicine Duplex* (Medicinens två nycklar) utgår han från att lukt och smak är centrala. Hjärnan botas med lukter och resten av kroppen med smaker. Själv ansåg Linné att Medicinens dubbla nyckel var hans viktigaste bok.

Landells bok är snarast en essäsamling med korta, delvis fristående anekdoter i någorlunda kronologisk ordning.

Här finns berättelser om Linnés barndom, uppväxt, skolgång och om föräldrarnas intressen för natur och växter. I föräldrarnas trädgård fanns 400 olika arter! Vem har det idag? Här finns berättelser om universitetsstudier och intriger, om mecenater och konkurrenser. Något finns också om den egna familjen, men det viktigaste är att i varje kapitel och varje avsnitt finns en återkoppling till växter i alla dess former.

Boken avslutas med en omfattande litteraturlista och en lista över personer som på ett eller annat sätt bidragit med kunskap. Omfattningen av dessa förteckningar visar att boken inte tillkommit över dagen, utan vuxit fram under många års samlande av kunskaper.

Det skall slutligen nämnas att ett stort antal illustrationer, många i flerfärgstryck bidrar till bokens värde.

Sammanfattningsvis är Läkaren Linné en lättläst och roande biografi lite vid sidan av det vi mest känner Linné för. Det ger nya dimensioner till "Blomsterkonungen", som är väl värda att lära känna.

Ingvar Karlberg
Redaktör SMT